

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 2. avgusta 2021. godine
Br. ref.:RK 1820/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI192/20

Podnosilac

Muhamed Aliu

**Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 87/2020
od 6. aprila 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzie Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Muhamed Aliu, iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [Rev. br. 87/2020] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 6. aprila 2020. godine.
3. Podnosilac zahteva je rešenje Vrhovnog suda primio 17. decembra 2020. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja Vrhovnog suda, kojim su navodno povređena osnovna prava i slobode podnosioca zahteva zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 20. [Odluke], 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 29. decembra 2020. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 30. decembra 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Selvete Gërxhaliu-Krasniqi i Gresa Caka-Nimani (članovi).
8. Dana 18. januara 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da dostavi Sudu rešenje Osnovnog i Apelacionog suda.
9. Istog datuma, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
10. Dana 29. januara 2021. godine, podnosilac zahteva je dostavio Sudu tražena dokumenta.
11. Dana 22. aprila 2021. godine, Sud je poslao dopis Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) i tražio od istog da dostavi povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio rešenje [Rev. br. 87/2020] Vrhovnog suda od 6. aprila 2020. godine.
12. Dana 27. aprila 2021. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu traženu povratnicu.

13. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5, člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12 (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava 4, pravila 12 Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, utvrđeno je da sudija Gresa Caka-Nimani, funkciju predsednice Suda preuzme nakon isteka mandata trenutne predsednice Suda, Arte Rama-Hajrizi, 26. juna 2021. godine.
14. Dana 25. maja 2021. godine, na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 9. (Prevremeni istek mandata) Zakona i pravila 7. (Ostavka na dužnost sudije) Poslovnika, sudija Bekim Sejdiu je podneo svoju ostavku na mesto sudije pri Ustavnom sudu.
15. Dana 27. maja 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi, odlukom KSH192/20, imenovala je sudiju Safeta Hoxhu za člana Veća za razmatranje umesto sudije Bekima Sejdiua. Predsednica Gresa Caka-Nimani je imenovana za predsedavajuću Veća za razmatranje.
16. Dana 31. maja 2021. godine, predsednica Suda Arta Rama-Hajrizi, odlukom br. KK160/21 o zameni predsedavajućih sudija u Većima za razmatranje, imenovala je izabranu predsednicu Suda Gresa-Caka Nimani, za predsedavajuću Veća u slučaju KI192/20.
17. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava 4. pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, a na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 8. (Istek mandata sudije) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi je okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.
18. Dana 22. jula 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

19. Na osnovu spisa predmeta, podnosilac zahteva je zaključio radni odnos sa Društvenim preduzećem "Autobuska stanica" u Prištini (u daljem tekstu: DPAS) od 31. decembra 2011. godine, na radnom mestu inkasanta kod kapije u službi autobuske stanice.
20. Dana 7. juna 2013. godine, DPAS je odlukom [br. 02/187] raskinuo radni odnos podnosiocu zahteva, sa obrazloženjem da je podnosilac zahteva bio privremeno suspendovan sa posla u periodu od 14. novembra 2012. do 31. maja 2013. godine, i da se ni nakon tog datuma on nije javio na posao.
21. Dana 1. jula 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) kojom je tražio da se poništi odluka tuženog DPAS [br. 02/187] od 7. juna 2013. godine, zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa i da se obaveže tuženi da vrati tužioca na rad sa svim pravima iz radnog odnosa.

22. Dana 20. oktobra 2016. godine, Osnovni sud je rešenjem [C. br. 1545/13] smatrao povučenom tužbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem da se ni nakon urednog poziva od strane suda on nije odazvao i nije opravdao svoj izostanak.
23. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja Osnovnog suda zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da Apelacioni sud usvoji njegovu žalbu kao osnovanu, a da pobijano rešenje ukine i vrati predmet na ponovno suđenje i odlučivanje.
24. Dana 12. decembra 2018. godine, Apelacioni sud je rešenjem [Ac. br. 3125/18] odbacio žalbu podnosioca zahteva kao neblagovremenu.
25. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv rešenja Apelacionog suda zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se revizija usvoji kao osnovna, da se ukinu rešenja oba suda i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.
26. Dana 6. aprila 2020. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Rev. br. 87/2020] odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv rešenja Apelacionog suda.

Navodi podnosioca zahteva

27. Podnosilac zahteva osporava rešenje [Rev. br. 87/2020] Vrhovnog suda od 6. aprila 2020. godine, navodeći da je isto doneto uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagwarantovanih članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP, kao i članovima 32. [Pravo na pravno sredstvo], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.
28. Što se tiče navodnih povreda gore navedenih članova Ustava i EKLJP, podnosilac zahteva, osim što pominje ove članove, ni na koji način nije argumentovao kako i zašto su povređena njegova prava zaštićena Ustavom i EKLJP.
29. Podnosilac zahteva, između ostalog, traži, kako navodi, *“da mi se pruži mogućnost da se izjasnim pred Osnovnim sudom za moju stvar koja je životna za mene i moju porodicu, pošto sam sada ostao bez posla i niko neće da me primi na posao”*.
30. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da se predmet vrati Vrhovnom sudu na ponovno odlučivanje. Takođe, naglašava da je njegov slučaj isti kao i slučaj Suda KI71/18.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Promena adrese
Član 116.

116.1 Ukoliko stranka ili njen zastupnik, tokom trajanja postupka ili pre nego što se završi rok od šest meseci nakon okončanja postupka konačnom odlukom, promene adresu na kojoj se vrši dostava dopisa imaju zadatak da o tome obaveste odmah sud.

116.5 Ukoliko stranka ili njen zastupnik ne obaveste odmah sud o promeni adrese, sud će narediti da se dalja dostava dopisa vrši objavljivanjem dopisa na oglasnoj tabli suda. Ovaj način komuniciranja se vrši dok stranka ili njen zastupnik ne obaveste sud o njihovoj novoj adresi.

116.6 Saopštenje iz stava 5 ovog člana se smatra izvršenim nakon protoka sedam dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli suda.

PRIPREMNO ROČIŠTE
a) Opšte odredbe

Član 409.

409.1 Ukoliko na pripremnom ročištu ne dolazi stranka – tužilac iako je uredno pozvana, tužba se smatra da je povučena, osim kada tuženi zatraži da se sednica održi.

409.2 Ukoliko na pripremnom ročištu ne dolazi tuženi koji je uredno pozvan rasprava nastavlja da se vodi sa tužilačkom strankom koja je prisutna.

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje propisani Poslovníkom.
32. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

1. "Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".

[...]

7. "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

33. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

34. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [Rev. br. 87/2020] Vrhovnog suda od 6. aprila 2020. godine, nakon što je iscrpeo sva zakonom određena pravna sredstva. Podnosilac zahteva je takođe razjasnio prava i slobode za koja tvrdi da su mu povređena u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima određenim u članu 49. Zakona.

35. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Stav (2) pravila 39. Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući i uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Konkretno, pravilo 39 (2) utvrđuje da:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

36. Sud u ovom aspektu i pre svega podseća na to da je podnosilac zahteva pred redovnim sudovima osporavao odluku [br. 02/187] DPAS-a o prestanku radnog odnosa, navodeći da je ista nezakonita, jer je, u suštini, prema njegovim navodima, uprkos njegovoj volji da se vrati na posao, isti sprečen u tome od strane suda.

37. Predmet podnosioca zahteva je razmotren 3 (trima) sudskim odlukama, pri čemu je prvo odlučio Osnovni sud, prema kojem se tužba podnosioca zahteva smatrala povučenom zbog toga što se podnosilac zahteva nije odazvao na poziv suda i nije opravdao svoj izostanak. Apelacioni sud je odbacio žalbu podnosioca zahteva kao neblagovremenu, dok je Vrhovni sud odbio reviziju kao

neosnovanu. Podnosilac zahteva traži sledeće: “*da mi se pruži mogućnost da se izjasnim pred Osnovnim sudom za moju stvar koja je životna za mene i moju porodicu, pošto sam sada ostao bez posla i niko neće da me primi na posao*”.

38. Povodom ovog navoda, i kao što je prikazano u delu koji se odnosi na navode podnosioca zahteva, osim navoda da su odluke redovnih sudova u suprotnosti sa članovima 31, 32, 53. i 54. Ustava i članom 6. EKLJP, podnosilac zahteva nije predočio pred Sudom nijedan argument i/ili konkretno obrazloženje o povredama njegovih prava koje on tvrdi.
39. U tom pogledu, Sud podseća na svoju sudsku praksu prema kojoj samo pominjanje određenog člana Ustava, bez jasnog i relevantnog obrazloženja o tome kako je to pravo povređeno, nije dovoljno kao argument za aktiviranje zaštitnog mehanizma koji pružaju Ustav i Sud, kao institucija koja vodi računa o poštovanju osnovnih ljudskih prava i sloboda (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda KIo2/18, podnosilac *Vlada Republike Kosovo [Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja]*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2019. godine, stav 36; KI95/19, podnosilac *Ruzhdi Bejta*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stavovi 30-31; i KI26/20, podnosilac *Fatmir Kahrmani*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. oktobra 2020. godine, stav 34).
40. Takav stav Suda zasnovan je na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane Ustavom. Na osnovu ove prakse i sada već konsolidovane prakse Suda, navodi ili žalbe koje su neobrazložene i nepotkrepljene argumentima i dokazima, proglašavaju se neprihvatljivim kao očigledno neosnovane na ustavnim osnovama (vidi, Vodič ESLJP-a od 30. aprila 2019. godine kroz uslove prihvatljivosti; Deo I. Neprihvatljivost na temelju merituma; A. Očigledno neosnovana predstavka; 4. Nepotkrepljene žalbe: nedostatak dokaza, stavovi 280 do 283).
41. Sud takođe podseća da je Vrhovni sud detaljno obrazložio navode podnosioca zahteva koji se odnose na blagovremenost njegove žalbe. U tom smislu, Vrhovni sud je svojim rešenjem, između ostalog, obrazložio sledeće:

“U konkretnom slučaju, sud nije imao mogućnosti da dostavu spisa izvrši lično tužiocu, zato što tužilac nije obavestio sud za izmenu adrese. Odredba člana 116. stav 1. ZPP-a, utvrđuje obavezu stranke i njenih zastupnika da obaveste sud o promeni adrese. Ne obaveštenje adrese prouzrokuje pravne posledice u smislu člana 116., stav 5. ZPP-a, jer ova odredba predviđa da se saopštenje spisa vrši preko njihovog objavljivanja na oglasnoj tabli suda. U ovom slučaju vredi zakonska pretpostavka da je saopštenje izvršeno na redovan način nakon isteka zakonski određenog roka, nakon objavljivanja spisa na oglasnoj tabli suda (član 116., stav 6. ZPP-a). U ovom slučaju nije važno da li spisi treba da se dostave lično ili ne, onako kako je određeno u članu 110. ZPP-a.

Prema tome, zaključak drugostepenog suda je zakonski pravičan i kao takav treba da ostane na snazi iz razloga što žalbu protiv rešenja prvostepenog suda, tužilac nije podneo u zakonski predviđenom roku po

članu 176. ZPP-a, onako kako je pravično ocenio drugostepeni sud, ovo iz činjenice jer odluka o povlačenju tužbe je objavljena na oglasnoj tabli suda dana 20.10.2016. godine, rešenje je povučeno dana 31.10.2016. godine, pošto je tu stajao po zakonski predviđenom roku. Žalba tužioca, koja je podneta 19.03.2018. godine, je neblagovremena nakon isteka roka od više od godinu dana, od dana saopštenja odluke na redovan način preko oglasne table suda.

Navodi pokrenuti u reviziji da je tužilac kasno bio obavešten o rešenju prvostepenog suda, nakon njegovog oslobađanja i njegovog proglašenja nevinim u krivičnom postupku, okarakterisani su kao neosnovani iz razloga što tužilac nije uspeo da svoje navode potkrepi činjenicama u žalbenom postupku a ni u reviziji, dok iz povratnice koja se nalazi u spisima predmeta proizilazi da je odluka o povlačenju tužbe objavljena na oglasnoj tabli suda zbog nepoznate adrese tužioca. U ovom smislu, ovaj Sud je odbio kao neosnovane navode tužioca da njegova žalba nije pravično obrađena u ovom postupku, i da je zato povređeno pravo na pravično suđenje koje se garantuje članom 31. Ustava Republike Kosovo i Evropskom konvencijom za ljudska prava i osnovne slobode”.

42. Sud u tom kontekstu naglašava da je Apelacioni sud, a konkretno Vrhovni sud, utvrdio da je podnosilac zahteva zakasnio sa podnošenjem žalbe i da je samim tim propustio zakonske rokove koji su zakonskim odredbama predviđeni za podnošenje žalbe.
43. Shodno tome, Sud primećuje da su Apelacioni i Vrhovni sud ocenili da je odluka o povlačenju tužbe koju je doneo Osnovni sud bila pravilna zbog toga što podnosilac zahteva nije obavestio sud o promeni adrese i da neprijavljivanje nove adrese proizvodi pravne posledice, te da je iz tog razloga i dostavljanje spisa izvršeno njihovim isticanjem na oglasnoj tabli u sudu, pri čemu je od tog datuma počeo da se računa i rok.
44. Sud takođe podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su odluke redovnih sudova nezakonite i u suprotnosti sa Ustavom, pozivajući se takođe i na slučaj Suda KI71/18.
45. U tom smislu, Sud primećuje da osim toga što je naveo i citirao slučaj Suda KI71/18, podnosilac zahteva nije izložio njegovu činjeničnu i pravnu povezanost sa okolnostima konkretnog slučaja. Sud naglašava da se obrazloženja drugih sudskih odluka moraju tumačiti u kontekstu i u svetlu činjeničnih okolnosti u kojima su donete (vidi, između ostalog i u ovom kontekstu, presudu u slučaju KI48/18 od 4. februara 2019. godine, podnosilac *Arban Abrashi i Lidhja Demokratike e Kosovës* (LDK), stav 275; slučaj KI119/17, podnosilac *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. maja 2019. godine, stav 80; i KI115/19, podnosilac *Sadete Jusufi*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. aprila 2020. godine, stav 51).
46. Kao što je prethodno objašnjeno, podnosilac zahteva nije predočio pred Sudom nijedan dodatni argument ili obrazloženje u prilog svojim navodima o povredi svojih ustavnih prava. Kao rezultat toga, Sud, na osnovu svog Poslovnika o radu, odnosno stava 2. njegovog pravila 39, mora proglasiti zahtev neprihvatljivim

kao očigledno neosnovan na ustavnim osnovama zbog toga što podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i pokrepio svoju tvrdnju.

47. Sud, na kraju, naglašava da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje (vidi, predmet ESLJP-a *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21; i, između ostalog, slučaj KI56/17, podnositeljka *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2017. godine, stav 42).
48. Prema tome, u ovim okolnostima, na osnovu napred navedenog i imajući u vidu navode iznete od strane podnosioca zahteva i činjenice koje je on predočio, Sud, oslanjajući se i na standarde ustanovljene u njegovoj sudskoj praksi u sličnim slučajevima i sudskoj praksi ESLJP-a, utvrđuje da podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i pokrepio svoju tvrdnju o povredi njegovih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom i EKLJP.
49. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i mora se proglasiti neprihvatljivim na osnovu člana 113.7 Ustava, članova 20. i 47. Zakona i pravila 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113.7 Ustava, članova 20. i 47. Zakona i pravila 39 (2) Poslovnika, na sednici održanoj dana 22. jula 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani